

Europeesrechtelijke mogelijkheden exportbeperking geneesmiddelen, hulpmiddelen en beschermingsmiddelen ikv COVID-19

1. Exportrestricties binnen Europa

- Over het algemeen zijn exportrestricties tussen de lidstaten niet in lijn met de doelstellingen van het EU verdrag.
- Ook in het kader van de corona-crisis is dit niet anders.
- De Commissie heeft een mededeling "[Coordinated economic response to the COVID-19 Outbreak](#)" uitgebracht op 13 maart 2020. In HST 3.1 daarvan wordt ingegaan op eventuele exportrestricties door lidstaten.
- Exportbeperkingen zijn in principe niet in lijn met artikel 36 VWEU. Hiervan kan worden afgeweken als het nodig is voor de bescherming van de volksgezondheid. De maatregel moet dan wel noodzakelijk, geschikt en proportioneel zijn om dit doel te bereiken.
- Alle maatregelen die toegang tot medicijnen, medische hulpmiddelen en beschermingsmiddelen beperken moeten genotificeerd worden bij de EC.
- Deze notificatie lijkt verder te gaan dan louter technische notificatie. In de [Q&A van de COM](#) is te vinden dat "*Any planned national measure restricting access to medical and protective equipment must be discussed with the Commission and with the other Member States.*"
- De EC zal deze notificaties met prioriteit behandelen en andere lidstaten op de hoogte brengen van de maatregelen, zodat deze de mogelijkheid hebben om te reageren.
- De Commissie geeft ook aan zelf de nodige maatregelen te nemen om tekorten te voorkomen, zoals een gezamenlijke inkoopprocedure met 26 lidstaten.
- De COM geeft ook aan dat er al lidstaten zijn geweest die reeds beperkende maatregelen hebben genomen, ook op het gebied van export. Als deze niet in lijn zijn met de vereisten uit het verdrag volgt er spoedig een juridische procedure.

1.1 Voorbeelden van exportrestricties en verenigbaarheid met de interne markt

- Een simpel exportverbod op bepaalde goederen voldoet volgens de Commissie nooit aan de voorwaarde van proportionaliteit en is daarmee in principe niet in lijn met artikel 36 VWEU.
- Om proportioneel te zijn dient een nationale maatregel altijd gekoppeld te zijn aan daadwerkelijke vraag of noodzaak voor een product. De maatregel dient een tijdslimiet te hebben. Als de regeling te generiek is, is de kans dus groot dat de maatregel naar mening van de Commissie disproportioneel is.
- Prijsbeperkingen kunnen behulpzaam zijn om te hoge en onbillijke prijzen te voorkomen. Om in lijn met het verdrag te zijn moeten ze van toepassing zijn op alle handelaren, zonder discriminatie op basis van nationaliteit en land van vestiging. Ook moeten de maatregelen vergezeld gaan van andere geschikte maatregelen.
- Maatregelen die de markt reguleren door middel van adequate maatregelen om essentiële goederen te brengen op de plek waar ze het meest noodzakelijk zijn, zowel binnen als buiten de lidstaat, kunnen een positieve bijdrage leveren aan de gecoördineerde Europese aanpak.

2 Exportrestricties naar derde landen

- [Verordening 2015/479 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 11 maart 2015 betreffende de gemeenschappelijke regeling voor de uitvoer](#) heeft betrekking op regels over export naar derde landen vanuit Europa.
- Het grondbeginsel van deze verordening is dat de uitvoer uit de Unie naar derde landen vrij is (artikel 1). In principe dienen de lidstaten dus geen uitvoerbeperkingen in te voeren.
- De Commissie kan zelf uitvoerbeperkingen, zoals uitvoervergunningen, invoeren in crisistijden (artikelen 5 en 6).
- Op grond van artikel 10 kunnen lidstaten zelf ook individueel kwantitatieve uitvoerbeperkingen naar derde landen invoeren als deze gerechtvaardigd zijn in het kader van o.a. de volksgezondheid.

- Nationale exportrestricties naar derde landen *kunnen* dus wel, maar er moet wel goed beargumenteerd worden waarom het noodzakelijk is *en* waarom het noodzakelijk is dat er *op nationaal niveau* een regeling wordt ingesteld. Generieke regelingen zullen hier niet snel aan voldoen.
- Als ervoor wordt gekozen dat dergelijke exportrestricties noodzakelijk zijn dan moeten lidstaten dit op grond van artikel 2 van deze verordening aan de Commissie mededelen. De Commissie stelt de andere lidstaten daarvan in kennis.

- Voor persoonlijke beschermingsmiddelen heeft de EU al een exportverbod ingesteld op grond van [Uitvoeringsverordening 2020/402 VAN DE COMMISSIE van 14 Maart 2020 tot onderwerping van de uitvoer van bepaalde producten aan de overlegging van een uitvoervergunning](#). Lidstaten kunnen dus niet aanvullend daarvoor een exportverbod instellen.
- Zo'n exportverbod zou ook kunnen volgen voor bepaalde geneesmiddelen. Op dit moment is een dergelijk Europees exportverbod nog niet aangekondigd.